

۲۰۵۶۶۶

جمهوری عراق

Republic of Iraq

تالیف :

احمد علامه فلسفی

By: Ahmad Allameh Falsafi

سرشناسه	:	علامه فلسفی، احمد، ۱۳۳۰-
عنوان و نام پدیدآور	:	جمهوری عراق / Republic of Iraq =تالیف احمد علامه فلسفی.
مشخصات نشر	:	تهران: فراروانشناسی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۲۱۰ ص: مصور (رنگی)، جدول.
شابک	:	978-622-6095-20-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	عراق
موضوع	:	Iraq
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ۸ج۸ع/DS۷۷
رده بندی دیبئی	:	۷/۹۵۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۲۵۲۵۸۰

شناسنامه کتاب

نام کتاب	:	جمهوری عراق
مولف	:	احمد علامه فلسفی
ناشر	:	انتشارات فرا روان شناسی
حروفچینی	:	مدی دانایی
قیمت	:	۶۰ هزار تومان
شمارگان	:	۱۰۰۰ نسخه طبع وزیری - ۲۷۶ صفحه
چاپ و صحافی	:	پیشگام
نوبت چاپ اول	:	سال ۱۳۹۷
شابک	:	ISBN 978-622-6095-20-4

www.fararavanshenasi.ir Email: falsafi557@yahoo

به نام خدا

مقدمه :

جمهوری عراق کشوری در خاورمیانه و جنوب غربی آسیا است. پایتخت عراق شهر بغداد است. این کشور از جنوب با عربستان سعودی و کویت، از غرب با اردن و سوریه، از شرق با ایران و از شمال با ترکیه همسایه است. عراق در منطقه جنوب خود، مرز آبی کوچکی با خلیج فارس دارد و دو رود مشهور دجله و فرات که منشأ تمدن‌های باستانی میان‌رودان (بین‌النهرین) در طول تاریخ کهن این کشورند از شمال کشور به جنوب آن روان هستند و با پیوستن به رود کارون، اروندرود را تشکیل می‌دهند و به خلیج فارس می‌ریزند.

گستره عراق ۴۳۸۳۱۷ کیلومتر مربع (۱۵۸م، حدود یک چهارم ایران) است. بیشتر سرزمین عراق پست و هموار و گرمسیری است. غرب عراق زیر است و شرق آن جلگه‌های حاصلخیز. ولی بخشی از کردستان عراق (شمال خاور) کوهستانی و سردسیر می‌باشد. همچنین عراق یکی از بزرگترین کشورهای دارای منابع نفت می‌باشد. این کشور دارای ۱۴۳ میلیارد بشکه ذخایر تایید شده نفتی می‌باشد.

بخش بزرگ عراق صحرا است اما مناطق نابین و دجله و فرات حاصلخیز است. قسمت‌های شمالی کشور به عمدتاً کوهستانی است و بلندترین قله آن حاجی عمران (هم مرز با بلندپه‌ای پیرانشهر ایران) با ارتفاع ۳۶۰۰ متر است. عراق مرز ساحلی کوچکی با خلیج فارس دارد. در مجاورت شط العرب که نزد ایرانیان با نام اروندرود شناخته شده است، مرداب‌ها قرار گرفته است. اما بیشتر آنان طی سالهای دهه ۱۳۷۰ خشکانیده شدند. آب و هوای کشور (به جز شمال) عمدتاً صحرایی است با زمستان‌های خنک و گاه سرد و تابستانهای خشک و گرم و آفتابی.

مناطق کوهستانی شمال اغلب از زمستانهای سرد با بارش برف و باران به نفع است که گاهی موجب طغیان رودخانه‌ها می‌شود. شهر بغداد که پایتخت کشور است در مرکز کشور و در ساحل رود دجله قرار دارد. شهرهای بزرگ دیگر اربیل و موصل در شمال و بصره در جنوب هستند. کشور عراق را گهواره تمدن بشریت دانسته‌اند.

جمعیت عراق حدود ۴۰ میلیون نفر (آمار ۲۰۱۳) است. عرب‌ها ۷۵٪-۸۰٪، کردها ۱۵٪-۲۰٪، ترکمنان، آشوریان و غیره حدود ۵٪ از جمعیت عراق را تشکیل می‌دهند. همچنین حدود ۶۰٪-۶۵٪ درصد مردم عراق شیعه، ۳۲٪-۳۷٪ درصد سنی و ۳ درصد مسیحی و پیروان سایر ادیان هستند. عراق محل زندگی و مرگ ۶ امام شیعه است و شهرهای نجف، کربلا، کاظمین و سامرا زیارتگاه شیعیان جهان است.

تاریخ تمدن عراق عراق دارای تمدن و فرهنگ دیرینه و پربراری است. سومریان، اکدی‌ها و آشوری‌ها نخستین تمدن‌های باستانی عراق را چند هزار سال پیش از میلاد بنیاد نهادند. پس از آن این منطقه بخشی

از قلمرو هخامنشیان، سلوکیان، اشکانیان، ساسانیان، و امپراتوری روم بود. پس از اسلام عراق مرکز حکومت درازمدت خلفای عباسی شد تا اینکه این حکومت با حمله مغولان سقوط کرد. از میانه سده دهم تا پایان سده سیزدهم هجری خورشیدی، عراق بارها میان ایران و عثمانی دست به دست شد. عراق در سال ۱۲۹۸ (۱۹۱۹) به سرپرستی بریتانیا درآمد و در سال ۱۳۱۱ (۱۹۳۲) استقلال یافت. پس از سرنگونی امویان و ظهور عباسیان پایتخت خلافت اسلامی از شام به عراق (شهر بغداد) منتقل شد. عراق کشوری است با قومیت‌های گوناگون و ساکنان آن را عرب، کرد، ترکمن، آشوری، کلدانی، مندایی و صابئین و غیره تشکیل می‌دهند. کردها در نواحی شمال و شمال شرقی عراق که به کردستان عراق مشهور است زندگی می‌کنند و از لحاظ فرهنگی، زبانی و طرز پوشش با عرب‌ها متفاوتند.

ارکان حکومت عراق: کشور عراق دارای حکومت جمهوری فدرال است. حکومت کشور دارای سه شاخه قوه مجریه با ۱۰ وزیر، قوه مقننه و قوه قضاییه می‌باشد.

قوه مقننه قوه قانون‌گذاری کشور عراق از دو رده مجمع ملی، شورای منطقه ای و استان ها تشکیل شده است. مجمع ملی از نمایندگان تمامی ملت عراق تشکیل شده و هر عضو نماینده ۱۰۰ هزار فرد است. نمایندگان بر اساس قانون اساسی بر اساس انتخابات سراسری انتخاب می‌شوند. مجمع ملی باید قوانین دولت فدرال را وضع کند و بر انجام کارهای اساسی دولتی بر اساس آنچه در قانون اساسی آمده نظارت داشته باشد و نیز برای سازماندهی کارها و انجام وظایف محوله یک سیستم داخلی تدوین کند. حد نصاب برگزاری جلسات مجمع با حضور اکثریت اعضا معادل نصاب تعداد کل به اضافه یک است. تصمیمات در نشست های مجمع ملی با رای اکثریت است، مگر در مواردی که در قانون اساسی رویه دیگری ذکر شده باشد. در واقع پارلمان عراق نماد آشکار نظام دموکراتیک در این کشور محسوب می‌شود. کلیه قوانین و مقررات کشوری باید در این نهاد به تصویب نمایندگان مردم و گروه‌ها باشد.

قوه مجریه در کشور عراق، ریاست جمهوری مقام رئیس قوه مجریه را دارا می‌باشد. قوه مجریه از رئیس جمهور و شورای وزیران تشکیل شده است. مجمع ملی رئیس جمهور و رئیس را با اکثریت دو سوم آرا انتخاب می‌کند. دوره ریاست جمهوری پنج سال است. ریاست جمهوری ۴ وزیر را تعیین می‌کند. نظام فدرال در جمهوری فدرال عراق از مناطق، استان‌ها و پایتخت مناطق تشکیل می‌شود. هر منطقه از دو استان و یا بیشتر تشکیل شده است. بنابراین هر منطقه حق دارد که یک منطقه واحد به شمار بیاید و دولت های منطقه ای بر سرزمین خود و اهالی آن بر اساس مرزهای اداری حکمرانی می‌کنند. دولت های منطقه ای از قوه قضاییه، مجریه و قانون گذاری تشکیل می‌شوند.

قوه قضاییه سیستم قضایی این کشور ترکیبی از مجموعه قوانین مدنی اروپایی و قوانین شرع اسلام می‌باشد. وظیفه قوه قضاییه بررسی اختلافات بین تمامی اشخاص عادی و روحانیون و همچنین سازمان های دولتی و غیر دولتی است. قضات بر اساس دستور ریاست جمهوری و بر اساس نازمدهای معرفی شده از سوی شورای عالی قضایی و موافقت مجمع ملی انتخاب می‌شوند. قوه قضاییه از دادگاه و دادستانی کل در هر منطقه و استان تشکیل شده که دادگاه ها شامل دادگاه های درجه یک، استیناف، هیات های تحقیقاتی و

دادگاه های عالی هستند. دادگاه عالی از دو هیات قضایی و دیوان عالی تشکیل می شود. قوه قضاییه فدرال از دادگاه عالی فدرال تشکیل شده که خود متشکل از دو هیات قضایی و دیوان عالی است.

شورای عالی قضایی بر دادگاه های قضایی فدرال نظارت دارد و بزرگترین شورا را تعیین می کند. این شورا رئیس دادگاه عالی فدرال را به عنوان رئیس و ریاست دیوان عالی را به عنوان معاون تعیین می کند که اعضای آن را معاونان رئیس دیوان عالی، روسای دادگاه های فدرال استیناف و روسای دیوان عالی منطقه ای تشکیل می دهند.

تاریخ معاصر پس از متلاشی شدن امپراتوری عثمانی کشور کنونی عراق که جزئی از آن بود در سال ۱۹۲۰ به تصرف بریتانیا درآمد. کشور عراق از ۳ ولایت موصل در شمال، بغداد در مرکز و بصره در جنوب تشکیل شد. در سال ۱۹۳۲ عراق استقلال خود را از بریتانیا کسب کرد و تا سال ۱۹۵۸ حکومت خاندان هاشمی که دست نشانده بریتانیا بود بر آن حاکم بود تا اینکه در ۱۴ ژوئیه ۱۹۵۸ با کودتای تیمسار عبدالکریم قاسم برانداخته شد.

عبدالکریم که دارای تبار چرمانه بود، با برانداختن حکومت سلطنتی، حکومت جمهوری تشکیل داد. دوران حکومت عبدالکریم پنج سال طول کشید تا اینکه در سال ۱۹۶۳، عبدالسلام عارف، وی را از حکومت خلع نمود. عبدالسلام عارف در سال ۱۹۶۶، گذشت و برادرش عبدالرحمان عارف، زمام امور را در دست گرفت. در سال ۱۹۶۸، عبدالرحمان عارف توسط جناح راست حزب سوسیالیستی عربی بعث برکنار شد و حزب بعث توانست قدرت را در دست گیرد. و این آغازی شد برای قدرتگیری صدام حسین و حاکمیت وی در دهه های آتی.

در سال ۱۹۸۰ جنگ ایران و عراق با حمله غافلگیرانه صدام به مرزهای ایران آغاز شد که تا سال ۱۹۸۸ ادامه یافت. در همان دهه عملیات انفال که در مناطق شمالی عراق را درمی آمد به قتل و کشتار بیش از ۱۸۲ هزار از کردها گردید و از جمله آن می توان به بمباران شیمیایی شهر حلبچه اشاره نمود.

به دنبال تهاجم ارتش عراق به کویت و جنگ خلیج فارس کشور عراق با تحریم های اقتصادی روبرو شد و قسمت شمالی آن منطقه پرواز ممنوع اعلام شد. نهایتاً در پی تهاجم ایالات متحده آمریکا و همپیمانانش در سال ۲۰۰۳ میلادی، حکومت صدام حسین سرنگون شد. همکاران دولت موقت عراق که برآمده از آرای مردم عراق است، مسئولیت اداره امور عراق را برعهده دارد.

گفتنی است که از زمان اشغال عراق توسط آمریکا و همپیمانانش، تاکنون صدها هزار عراقی در پی خشونت های فرقه ای، جنگ های داخلی میان عراقی ها و گروه های خارجی حاضر در عراق از جمله القاعده عراق و حملات اشغالگران کشته شده اند. تعداد کشته های عراقی در اثر جنگ به مرز یک میلیون نفر رسیده است.

پس از جنگ کویت و عراق و وضع ممنوعیت پرواز عراق به بالای خط ۲۳ درجه در سال ۱۹۹۱ کردهای عراق عملاً توانستند حکومت خود را تأسیس نمایند و با حل اختلافات گروهی و قیام علیه حکومت بعث

حکومت منطقه را به عهده گرفتند که کردها این خیزش را «راپهرین» می‌نامند. پس از ده سال و با حمله مجدد آمریکا به عراق در شمال و شمال شرقی عراق که به کردستان عراق معروف است کردها حکومت خود مختار در جمهوری فدرال عراق به طور رسمی تشکیل دادند. در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ نیز ریاست جمهوری و وزارت امور خارجه عراق توسط کردها اداره می‌گردد. جلال طالبانی رئیس جمهور عراق استقلال کردستان از این کشور را «ناممکن» میدانند و می‌گویند:

«فرض کنیم که ما اعلام استقلال کردیم. عراق، ایران، سوریه و ترکیه نیازی ندارند که با ما جنگ کنند. اگر این کشورها مرزهایشان را ببندند و جلوی عبور و مرور ما را بگیرند، ما چگونه به زندگی ادامه دهیم؟»

با تحمیل جنگ ۸ ساله توسط رژیم بعثی صدام سفاک با حمایت‌های فراوان همه جانبه غرب و رژیم‌های عرب مرتجع منطقه به رهبری آمریکا، بین دو کشور تیره‌ترین دوران روابط فرهنگی دو کشور رقم می‌خورد. ریشه‌ها از سقوط رژیم بعث روابط دو کشور رو به بهبودی نهاده و روابط و فرهنگی دو کشور به حالت عادی بازگشت و تبادلات فرهنگی آغاز می‌گردد. اما با همه موانع و مشکلات مشترکات زبانی میان مردم ایران و عراق نشان‌دهنده عمق روابط فکری و فرهنگی دو کشور است و وجوه اشتراک زبان فارسی و زبان عربی به حدی زیاد است که بسیاری از عالمان بزرگ ایرانی مانده کتاب‌ها و رساله‌های خود را به زبان عربی تالیف کرده‌اند. بنابراین روابط عمیق تاریخی و فرهنگی میان ایران و عراق، مسئولیت بزرگی را بر دوش نسل ما گذاشته است، چرا که ما هم - لقمه‌ای از زنجیره ارتباط فرهنگی و مذهبی دو کشور هستیم که سال‌ها تداوم داشته است و ما نیز باید این زنجیر را کامل کنیم و به نسل بعد از خود برسانیم.

برگزاری مجامع و همایش‌های علمی مشترک میان ایران و عراق، گام مهمی است که می‌تواند آغازگر شناخت و گفت‌وگوی فرهنگی میان دو ملت باشد و فاصله و شکاف چندین ساله میان دو کشور را کم‌رنگ سازد. ایجاد تعارف و آشنایی میان ملت‌های ایران و عراق از مسیر برگزاری همایش‌های علمی و فرهنگی، افکار عمومی ملت‌ها را در مقابل تبلیغات سیاسی بیگانگان مصون می‌آورد و از رقم خوردن دوباره صفحات تاریخی تلخ در روابط ایران و عراق جلوگیری می‌کند.

امروز باتوجه به تلاش بیگانگان در ایجاد فاصله و شکاف میان ملت‌های منطقه، ایران ناچار است پیوسته تبادلات علمی، فرهنگی و اجتماعی خود را با همسایگان خود افزایش دهد و حرکت کند، چراکه تنها راه بقا و ثبات منطقه، اتحاد و همدلی میان کشورهای همسایه است. متأسفانه شناخت و آگاهی ملت‌های منطقه از ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی همسایگان خود بسیار محدود است و جوانان کشورهای منطقه، هیچ آگاهی نسبت به توانمندی‌های منطقه‌ای خود ندارند. این کاستی و کمبود موجب شد که ایران به عنوان یکی از کشورهای فعال و اثرگذار در منطقه به دنبال ایجاد چارچوب‌های گفت‌وگوی درون منطقه‌ای باشد.

در این میان مهم‌ترین عامل اثرگذار در تداوم و استحکام روابط فرهنگی نوین میان ایران و عراق، پیگیری و افزایش تبادلات میان مؤسسات فرهنگی و پژوهشگران و متفکران دو کشور خواهد بود چرا که ایران و عراق از نظر تاریخ و فرهنگ دارای قدمت دیرینه‌ای هستند، و تبادل علم و دانش میان این دو کشور در تاریخ فراوان بوده است و افزایش این تبادلات برای توسعه فرهنگی بین دو کشور بسیار مؤثر است.

صفحه	فهرست عناوین کتاب
۱۳.....	مشخصات کلی و اجمالی جمهوری عراق
۲۱.....	فصل اول - جغرافیا
	(موقعیت جغرافیای - جغرافیای طبیعی - جغرافیای انسانی)
۲۲.....	فصل دوم - تاریخ
	(تاریخ باستان - و معاصر - وقایع مهم تاریخی - فهرست رهبران کشور)
۶۵.....	فصل سوم - فرهنگ
۷۳.....	فصل چهارم - اوضاع اقتصادی
۷۷.....	فصل پنجم - ساختار سیاسی و حاکمیتی
۸۷.....	فصل ششم - سیاست خارجی
۱۰۹.....	فصل هفتم - سیاست دفاعی و نیروهای مسلح
۱۱۳.....	فصل هشتم - متن قانون اساسی
۱۴۱.....	فصل نهم - روابط ایران با جمهوری عراق ، قبل از انقلاب اسلامی
۱۷۳.....	فصل دهم - حمله و تجاوز رژیم بعثی صدام علیه ایران و تحویل جنگ ۸ ساله
۲۰۳.....	فصل یازدهم - روابط جمهوری اسلامی ایران با جمهوری عراق
۲۳۱.....	فصل دوازدهم - زیارتگاه های امامان (ع) ، جاذبه های گردشگری ، کاخ ها و موزه های عراق
۲۴۹.....	« ماجرای وقوع جنایت جدید آمریکا در عراق : ضمیمه کتاب »